

Verklarende woordenlijst

'Bestemming Europa'

Deze woordenlijst legt 16 sleutelwoorden uit die worden gebruikt in het educatieve spel *'Bestemming Europa'*. Voor uitgebreidere en juridisch nauwkeurige definities zie ['Glossary of the European Migration Network'](#)¹ en ['Key Migration Terms of the International Organization for Migration'](#). De link onder elke term biedt aanvullende bronnen in het Engels.

1. Aanvrager van internationale bescherming en vluchteling	8. Irreguliere migratie
2. Brain-drain	9. Publieke opinie over migratie
3. Detentiecentra	10. Reguliere migratieroutes
4. Discriminatie	11. Legalisatie
5. Eurocommissaris voor Binnenlandse Zaken	12. Hervestigingsprogramma's
6. Gastland compensatie	13. Terugkeer
7. Integratie	14. Schengenzone
	15. Mensensmokkel en mensenhandel
	16. VN-vluchtelingenorganisatie (UNHCR)

¹ https://ec.europa.eu/home-affairs/networks/european-migration-network-emn/emn-glossary_nl Het EMN Glossarium versie 6.0 kan als mobiele app gedownload worden in het Engels, Fins, Duits, Italiaans, Grieks en Lets voor [Android](#) en [iOS](#) gebruikers.

1. Aanvrager voor internationale bescherming en vluchteling

Aanvragers voor internationale bescherming zijn mensen die een formeel verzoek voor internationale bescherming indienen in een ander land en verklaren te vrezen dat hun leven in gevaar is in hun land van herkomst. Internationaal recht erkent de volgende redenen om iemand een vluchtelingenstatus toe te kennen: vrees voor vervolging omwille van ras, religie, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging. Niet elke aanvrager voor internationale bescherming zal worden erkend als vluchteling, maar elke erkende vluchteling was aanvankelijk een aanvrager voor internationale bescherming.

De volledige definitie van 'een vluchteling' in het Vluchtelingenverdrag uit 1951 (Verdrag van Genève) en het Protocol betreffende de status van vluchtelingen uit 1967, p.14-16:
<https://www.unhcr.org/3b66c2aa10.html>

De meest recente cijfers over aanvragen voor internationale bescherming en erkende vluchtelingen in de EU:
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Annual_asylum_statistics

Globale cijfers over vluchtelingen en aanvragers voor internationale bescherming van het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR):
<https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>

2. Brain-drain

Een situatie waarin een land veel, met name geschoolde, arbeidskrachten in een specifiek beroep of een economische sector verliest omdat ze emigreren om te werken in een ander land. Bijvoorbeeld: als te veel verpleegkundigen vertrekken om in het buitenland te gaan werken, kan dit een probleem opleveren voor ziekenhuizen en patiënten in het land van herkomst. Wanneer de migranten echter terugkeren met nieuwe vaardigheden, kunnen ze een positieve impact hebben in hun thuisland. Hun land van herkomst heeft ook baat bij het geld dat ze sturen naar hun families (de zogeheten 'transfers') en verschillende investeringsvormen.

De meest recente cijfers door de 'Global Knowledge Partnership on Migration and Development' (Wereldbank) betreffende transfers van migranten naar hun thuisland:
<https://www.knomad.org/data/remittances>

3. Detentiecentra

In de EU-context zijn detentiecentra gespecialiseerde voorzieningen waar voornamelijk personen afkomstig uit een niet EU-land worden vastgehouden die zullen worden teruggestuurd naar hun land van herkomst. Irregulier verblijvende migranten worden vastgehouden in deze gesloten centra wanneer het risico bestaat dat ze zullen proberen hun terugkeer te verhinderen door te verdwijnen of door hun terugkeerprocedure te belemmeren. Volgens internationale mensenrechten kan detentie in de migratiecontext alleen worden gebruikt als laatste toevlucht, wanneer geen minder dwingende maatregel kan worden toegepast.

De meest recente cijfers verzameld door de NGO 'Global Detention Project' over vastgehouden migranten in verschillende landen:

<https://www.globaldetentionproject.org/regions-subregions/europe>

4. Discriminatie

Een situatie waarin een persoon slechter wordt behandeld dan een andere persoon in een vergelijkbare situatie omwille van karakteristieken zoals ras of nationaliteit. Eerder werd al uitgebreid gedocumenteerd dat migranten en hun kinderen in de EU met discriminatie te maken hebben, meestal bij het zoeken naar een baan of woning.

De resultaten van een onderzoek in 2017 door het Europees bureau voor de grondrechten (FRA) betreffende minderheden en discriminatie: <https://fra.europa.eu/en/publication/2017/second-european-union-minorities-and-discrimination-survey-main-results>

5. Eurocommissaris voor Binnenlandse Zaken

Is een lid van de Europese Commissie, verantwoordelijk voor het EU-migratiebeleid. De opdracht van de Eurocommissaris voor Binnenlandse Zaken voor de periode 2019-2024 bestaat uit het vinden van een gemeenschappelijke grond in de EU-lidstaten over migratie en asiel die EU-landen kan verenigen rond gedeelde waarden en humanitaire verantwoordelijkheden.

Ylva Johansson is de Eurocommissaris voor Binnenlandse Zaken voor de periode 2019-2024. Meer over haar verantwoordelijkheden en laatste maatregelen: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/johansson_en

6. Compensatie voor het gastland

Een idee dat landen van buiten de EU, die bereid zijn om irreguliere migranten en afgewezen aanvragers voor internationale bescherming die werden teruggestuurd vanuit de EU op te vangen, een bepaalde vorm van financiële compensatie kunnen ontvangen van de EU. Ook kan compensatie eruit bestaan dat burgers uit het land gemakkelijker toegang kunnen krijgen tot de EU. Het is geen officieel EU-beleid dat systematisch wordt toegepast om migratie te beheren. Wel kan het onderdeel zijn van de onderhandelingen die sommige EU-landen voeren met herkomstlanden van migranten of transitlanden.

Meer over de verschillende aspecten binnen deze praktijk in Europa of in andere delen van de wereld: <https://www.chathamhouse.org/2020/10/what-externalization-and-why-it-threat-refugees>

7. Integratie

Een proces van wederzijdse aanpassing door migranten en de samenlevingen waarin ze leven. Migrant worden opgenomen in het sociale, economische, culturele en politieke leven van de ontvangende gemeenschap; een gemeenschap die op haar beurt ook verandert omwille van de aanwezigheid van de migranten. Integratie betekent een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor migranten en de gemeenschappen waarin ze leven. Een sleutelement voor de integratie van migranten is hun toegang tot verschillende rechten en diensten zoals onderwijs, arbeidsmarkt, en de erkenning van een kern van waarden die migranten verbindt met de ontvangende gemeenschappen.

Voor een vergelijkend overzicht van de verschillende dimensies van integratie en integratiebeleid in de EU en veel andere landen, bekijk de interactieve website van MIPEX, Migrant Integration Policy Index: <https://www.mipex.eu>

8. Irreguliere migratie

Is een grensoverschrijdende beweging van mensen naar een land van bestemming of transit zonder dat ze over de nodige binnenkomstdocumenten beschikken. Het feit dat sommige mensen migreren buiten legale migratiekanalen, betekent niet dat de landen waardoor ze gaan of waarin ze zich vestigen, niet de plicht hebben om hun rechten te verdedigen. Sommige van deze migranten zijn vluchtelingen, slachtoffers van mensenhandel of niet-begeleide minderjarigen. Onder internationaal recht moeten landen toegang verlenen tot internationale bescherming voor aanvragers voor internationale bescherming die vervolging, conflict of algemeen geweld ontvluchten. Bovendien biedt internationaal recht vluchtelingen bescherming tegen bestraffing voor irreguliere binnenkomst of verblijf als ze reisden vanuit een plaats waar ze in gevaar waren.

Voor cijfers betreffende irreguliere migratie bekijk het Migratie Data Portaal van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM):

<https://migrationdataportal.org/themes/irregular-migration>

9. Publieke opinie over migratie

Houdingen tegenover migranten en migratie zijn onder andere geworteld in de waarden van individuen en hun algemene kijk op de wereld. Hoewel mensen niet altijd beschikken over accurate informatie over het aantal en het profiel van migranten die in hun land wonen, kan hun mening over migratie het beleid van de overheid vormen en zelfs de uitkomst van verkiezingen beïnvloeden. De publieke opinie over migratie heeft ook gevolgen voor de omgeving waarin migranten integreren.

Veel landen verzamelen data over de publieke opinie ten aanzien van migratie. Deze data kunnen een nuttige indicator zijn over hoe open of gesloten ontvangende samenlevingen zijn ten aanzien van migratie. Recente Eurobarometerdata tonen, misschien verrassend, dat in welvarende EU-landen ongeveer de helft van de mensen voor noch tegen migratie is, maar ergens in het midden staan. Anti-migranthoudingen zijn doorgaans het sterkst in landen met de minste migranten, waar mensen geen persoonlijke ervaringen hebben met migranten maar mogelijk sterkere gevoelens van onveiligheid en een lager controlebesef over hun eigen economische of sociale situatie hebben.

Voor een overzicht van verschillende onderzoeken i.v.m. publieke opinie over migratie, bekijk het Migratie Data Portaal van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM):

<https://migrationdataportal.org/themes/public-opinion-migration>

Voor twee recente studies over dit onderwerp met data van EU-landen bevatten, bekijk:

- Werkdocument Ontwikkelingshulp Instituut, 'Publieke houdingen jegens immigratie en immigranten, 2020': <https://odi.org/en/publications/public-attitudes-towards-immigration-and-immigrants-what-people-think-why-and-how-to-influence-them/>
- Studie Friedrich Ebert Stiftung, 'Nog steeds verdeeld, maar meer open: houdingen ten aanzien van migratie voor en na de migratiecrisis in kaart gebracht, 2019': <https://ec.europa.eu/migrant-integration/librarydoc/still-divided-but-more-open-mapping-european-attitudes-towards-migration-before-and-after-the-migration-crisis>

10. Reguliere migratieroutes

Reguliere migratie is migratie in overeenstemming met de wetten van het herkomst-, transit-en aankomstland. Er bestaan speciale regelingen (routes) in EU-lidstaten die toestaan dat personen van buiten de EU die hiervoor in aanmerking komen regulier kunnen migreren, onder bepaalde voorwaarden en soms voor een specifieke duur. Bijvoorbeeld migratie voor werk, onderwijs of gezinshereniging.

Andere routes bieden een antwoord op de nood van mensen in een kwetsbare situatie zoals vluchtelingen, mensen die gedwongen worden om hun land te verlaten omwille van natuurrampen of ongunstige effecten van klimaatverandering en milieuschade. Voorbeelden van routes voor migranten in kwetsbare situaties omvatten humanitaire visa en humanitaire toelatingsprogramma's, private sponsorschap programma's, gezinshereniging of medische evacuaties. Het opzetten van reguliere migratieroutes gebeurt vaak als alternatief voor irreguliere migratie.

Lees meer over legale migratie naar de EU in een instructie door de onderzoeksdienst van het Europese Parlement:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635559/EPRS_BRI\(2019\)635559_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635559/EPRS_BRI(2019)635559_EN.pdf)

11. Legalisatie

Legalisatie is in de EU-context een procedure waarbij irregulier verblijvende onderdanen van buiten de EU een legale verblijfsstatus kunnen aanvragen in hun gastland. Wanneer de mogelijkheden voor legale migratie van buiten de EU beperkt is, maar er een sterke vraag is naar arbeidsmigranten én migranten kunnen illegaal het land binnenkomen, dan kan dit leiden tot een toename aan irreguliere migranten die in dat land wonen.

In uitzonderlijke omstandigheden, zoals de COVID-19-pandemie, kunnen migranten die voorheen een legale status hadden, in een precaire situatie terechtkomen en mogelijk hun verblijfsrecht verliezen. Om dergelijke situaties op te vangen, besluiten sommige overheden om onder bepaalde voorwaarden irreguliere migranten alsnog een legale status toe te kennen. Dit is echter een controversiële oplossing. Aan de ene hand is het goed voor zowel de werkkrachten als de ontvangende samenleving. Aan de andere hand kan het worden gezien als het belonen van irreguliere migratie en als onrechtvaardig vanuit het perspectief van de migranten die wachten om naar de EU te komen via reguliere migratiekanalen.

Voor meer informatie over de aanpak van illegale tewerkstelling van buitenlandse werkkrachten in verschillende landen bekijk het OESO-rapport 'Vooruitzichten Internationale Migratie' van 2018, pagina's 176, 178 en 186: https://read.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/international-migration-outlook-2018_migr_outlook-2018-en#page1

12. Hervestigingsprogramma's

In de EU-context zijn dit vrijwillige programma's waarmee EU-landen internationale bescherming geven aan vluchtelingen en ontheemden die door de vluchtelingorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) zijn geïdentificeerd als in aanmerking komend voor hervestiging. Hervestiging is een manier om vluchtelingen te beschermen die geen kans hebben om lokaal te integreren of om terug te keren naar hun thuisland. Het betreft de selectie en overdracht van vluchtelingen in een land waar ze bescherming zochten naar een derde land dat ermee akkoord ging om hen toe te laten als vluchteling met een permanente verblijfsstatus. Deze status geeft hen en hun gezin bescherming en laat hen dezelfde rechten genieten als andere burgers. Ze zouden ook de kans moeten krijgen om uiteindelijk burgers te worden van het land dat hen hervestigde.

Voor meer informatie over de hervestiging van vluchtelingen in de EU bekijk het rapport van het Europese Parlement, 2019:

[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2016\)589859](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2016)589859)

Voor cijfers betreffende hervestiging door UNHCR: <https://www.unhcr.org/resettlement-data.html?query=resettlement>

13. Terugkeer

Terugkeer is de beweging van een migrant van een gastland terug naar het land van herkomst, meestal na een aanzienlijke periode van verblijf in dat gastland. Terugkeer kan vrijwillig of gedwongen zijn, begeleid of spontaan. Een staat heeft de soevereiniteit om te beslissen wie het eigen grondgebied binnenkomt en wie er mag verblijven. Een staat kan daarom migranten gedwongen terugsturen. Verschillende beginselen van het internationaal recht, en met name het non-refoulement beginsel beperken een staat op dit punt. Non-refoulement is het beginsel dat staten verbiedt iemand terug te sturen naar een land waar zijn of haar leven of vrijheid wordt bedreigd. In het internationale recht zijn ook de normen voor gedwongen terugkeer vastgelegd. Normen moeten de waardigheid van een individu beschermen, het gebruik van dwang moet uitzonderlijk zijn en beperkt tot wat redelijkerwijs noodzakelijk is. Het leven en de fysieke integriteit van een individu mogen nooit in gevaar komen.

Laatste EU-cijfers over de handhaving van immigratiewetgeving, inclusief terugkeer:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Enforcement_of_immigration_legislation_statistics

Voor globale cijfers over terugkeer, met de focus op vrijwillige terugkeer bekijk het Migratie Data Portaal van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM):

<https://migrationdataportal.org/themes/return-migration>

14. Schengenzone

Is een gebied dat de meeste EU-landen omvat en sommige landen van buiten de EU (zie landkaart inbegrepen in de 'Bestemming Europa'-box). In principe zijn er geen interne grenscontroles tussen de landen die deel uitmaken van de Schengenzone. EU-burgers en iedereen die legaal in de EU verblijft, inclusief onderdanen uit landen van buiten de EU, kunnen vrij rondreizen zonder grenscontroles. De Schengen Grenscode staat lidstaten toe om tijdelijk een interne grenscontrole in te voeren in het geval van een ernstige bedreiging van openbare orde of interne veiligheid. Maar het kan alleen worden aangewend als laatste redmiddel, in uitzonderlijke situaties en slechts voor een beperkte tijd.

Om meer te leren over de Schengenzone, de landen die ertoe behoren en gerelateerd beleid, bekijk de website van de Europese Commissie: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen_en

15. Mensensmokkel en mensenhandel

Het internationaal recht definieert mensensmokkel als het illegaal begeleiden van een persoon naar een land waar hij of zij geen onderdaan of een permanent ingezetene is, georganiseerd om financieel of materieel gewin. Smokkelen is in principe de eigen keus van een migrant en gebeurt over grenzen heen. Het wordt soms verward met mensenhandel. Er zijn gelijkenissen, maar in tegenstelling tot smokkelen gaat het bij mensenhandel om ernstige uitbuiting. Mensenhandel kan ook binnen het grondgebied gebeuren. In praktijk is het echter moeilijk om de grens vast te stellen tussen beide. Uitbuiting en misbruik van migranten kan gebeuren tijdens de doorreis of op de bestemming, zelfs als er eerst sprake was van instemming. Mensensmokkel kan leiden tot mensenhandel. Beiden kunnen ook op dezelfde routes gebeuren. Het belangrijkste verschil is dat mensenhandel wordt gezien als een misdrijf tegen het individu, en mensensmokkel als een misdrijf tegen de staat.

Voor meer details en cijfers, bekijk het Migratie Data Portaal van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM): <https://migrationdataportal.org/themes/smuggling-migrants>

Voor EU-acties tegen smokkel door het Europees Migrantensmokkelcentrum van Europol bekijk: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-migrant-smuggling-centre-emsc#fndtn-tabs-0-bottom-1>

16. VN-vluchtelingenorganisatie (UNHCR)

Een agentschap van de Verenigde Naties dat hulp biedt aan vluchtelingen, ontheemden en staatlozen in 135 landen.

Voor meer informatie over deze organisatie en haar werk , bekijk de website van de UNHCR:
<https://www.unhcr.org/what-we-do.html>